

ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Պարգրութիւնք, եթէ հարկ համարի, համառօտելով և կամ
մասամբ միայն կըհրատարակէ իրեն զրկուած գրութիւնները։
Պարտաւոր չէ վերագրաճուել չհրատարակուած ձեռագիրնեւ ըս-
Մանուցումներ կընդունուին հայերէն և ֆրանսերէն լեզուով։
Մանուցումն 1 միլիա գիրք 1 սանդիւ կարծէ։ 1 զլխագիրը 2
սանդիւ։

Les annonces en français et en arménien, sont reçues aux bureaux de la
Rédaction (Allées de Meilhan, 44.)

խաբուին ։ Եւ կրկնելու եմ հազար
անգամ նոյն այս էջերում կրկնուած
մտքեր... Ես տեսնում եմ ընթերցողի
երեսին մի արհամարհական ժպիտ
և կարգում նրա աչքերում այս հար-
ցը. «Հապա ինչո՞ւ ես ի զուր զահլա
տանում, գլուխ ցաւացնում, կրկնե-
լով նոյն բաներ հազարումիւրորդ-
անգամ ։» Ի՛հ, սիրելի ընթերցող,
դրա պատճառներ մի քանի են ։ Զը
կարծես թէ ես թշնամի եմ «նոր բան»ի,
«նոր խօսք» լսելու ։ Քա՛ւ լիցի ։ Դա
վերին աստիճանի գովելի մի յատկու-
թիւն է ։ Բայց ... բայց մի պայմա-
նով, որ հին լածներդ, հին սովորա-
ներդ մարսած լինիս, չը մոռացած լի-
նիս և իրականացրած լինիս կեան-
քում ։ Բայց նայիր ինքդ. քո մէջ,
նայիր շուրջդ. ուր էլ որ լինիս, լուսա-
ւորեալ Եւրոպայից սկսած մինչեւ խա-
ւար Պարսկաստան, արդեօ՞ք այն հին
դարեւոր կրկնուած զաղափարներն

Բազմազան գրած նամակից :

— Կը սխալիս, Վոյը՛, երկայնահասակ Նիկհար մարդը ողջ է դեռ. ահա քու առջեւդ կեցած է. լա՛ւ նայէ, կը ճանչես զինք :

(Շարունակելի)

ர . த .

իրականացել են: գաղափարներ ու
ընդ իրենց յետեւից պատկանելի
թիւ գոհեր են թողել: Օրինակներ
են պէտք: Ահա: Շուտով լրանում է
2000 տարի այն օրից երբ ասուեցաւ
աշխարհին «Սիրեցէ՛ք միմեանց» և
սրբազործուեցան Աստուած: Մարդոյ
արիւնով այդ երկու բառեր: որքան
զահեր տարաւ այդ բառ երեւոյթին
անմեղ խոսքը: Մեծ Ոստեցչից յե
տոյ քանի քանի անգամ կրկնուեցաւ
ի յուր համայն աշխարհին և հնացաւ
ա՛խ որքան հնացաւ: Ո՞վ մեղանից
միջնաւոր անգամներ այդ երկու
բառեր չի լսել... գեա անցեալ օրեր
Մեծ Ռուսացի արժանաւոր աշակեր
տը, Սիւնից սկսած մինչեւ Էջմիածին,
միայն այդ երկու բառերն էր կրկնում
զանազան եղանակներով: Թերահաւա
տին էլ պատկանում քաղցող իւր նա
խանձելի անցեալով այդ երկու բա
ռեր միայն մեղ միտ արիւն գարձ և
լու համար ինչեր է քաշել այդ Մեծ
Մարդը: Բայց նայի՛ր չուրջէ, այժմ
աւելի քան երբէք այդ բառեր մոռա
ցութեան են տրուել: ո՛չ միայն մար
դիկ կարծես մոռացել են այդ գաղա
փարի իմաստը, այդ գեա մեծ ցաւ
չէր լինել որովհետեւ կան գեա մար
դիկ որոնք յիշեցնում են մոռացուե
ծը: այո՛, մոռացուածը յիշել գեա մեծ
ցաւ չէ, բայց յիշել, հասկանալ և
զիտմամբ անտես անել կամ ծաղ
րել... ահա 19-րդ դարի fin de siècle...

Ոչինչ բան տեսնելքում միմեանց
այնքան հակառակն չեն որքան ան
հասկան և հասարակական կեանքի
երեւոյթները: Տէ՛ր Աստուած, ինչե՛ր
առես չեն կատարուում այն բնով
վրայ որ մարդկային կեանք է կոչում:
Մի տեղ կեսար ծաղիկահարում է
Բրուտին, միայն այն պայմանով որ
Բրուտ հեռու լինի իրանից: մի ուրիշ
տեղ տառնակ աղգեր ճնշող միապե
տը հրճուանքով է խօսում Գարիբա
տին արձան կանդներու համար: Բայց
բաւական է որ այդ բռնակալը իւր
չուրջ թէկուզ երազում տեսնի Գարի
բաղլին ստուերը, ամբողջ տարտարու
սը օգնութեան կը կանչի այդ ստուե
րը հալածելու համար: Մի այլ տեղ
մի քրիստոնեայ պատրիարք Աւետա
րանը, այդ «պատուութեան և յեղա
փոխութեան առաջին դիրք»ը ձեռքը
բռնած, դառնում է ամենախայտա
ռակ բռնապետի ամենացած սարու
կը...: Բայց մարդկային կեանքի հա
կառութիւններից մէկը կատարուեց
մեր առաջ անցեալ օրերը:

Հայրիկը կաթողիկոս է, Հայրիկ
Երուսաղէմից Էջմիածին է գնում:
Տէ՛ր Աստուած, ի՛նչ ընդհանուր հըրճ
ուանք, մանաւանդ այն տեղերում ուր
արժանաւոր այդ Մեծ Հայրին և
սքանչելի մարդին տեսնել... ինչո՞ւ,
ի՛նչ պատահեց: Պող ս կպիսկոպոսն
էլ է ուրախանում, փորթուղաւանն
էլ: Եթէ փորթուղաւաններն ուրա
խացան, պատճառներ ու էին: Նոքա
տեսնում էին իրենց Մեծ ուսուցչի,
իրենց պաշտած գաղափարների ամե
նաբաժանաւոր ներկայացուցչի, հայ
գիւղացու Հայրիկի բարձրանալը:
Նոքա տեսնում էին գաղափարի

յաղթանակը: Նոքա ուրախանում էին
որ իրենց պաշտած գաղափարները
կաթողիկոսական գահից աւելի օգ
տակար կը լինեն: Բայց ինչո՞ւ էին
հրճուում Պօղոսները, մեծ և փոքր,
անհատական և հաւաքական: Տրամա
բանութեան ամենահասարակ օրէն
քով նոքա պէտք է տիրէին, սուգ
մանէին և շատ շատ լռէին: Բայց նո
քա ազմուկն աւելի բարձր էր, նոքա
ուրախութեան նշաններն աւելի աչքի
էին ընկնում: Ահա մի հաստափոր
պարոն, որ իւր ամբողջ էութեամբ
հակառակ է Հայրիկին, որ ամեն քայ
լովախում գիտակցաբար ոտքի տակ
է տուել և տալիս այն ամենը որոնցմով
խորհեան գարձաւ հայ ժողովրդի
Հայրիկ ուրախութեամբ անում է «Հայ
րիկը գալիս է, ի՛նչ երջանիկ եմ որ
Նրան կը տեսնեմ...»: Ես չեմ իմանում
ճշմարիտ, ի՛նչ են զգում այդ պարոն
ներ այդ ժամանակ...:

Թող ներէ ինձ ընթերցողն որ ես
հեռուցայ բառ երեւոյթին իմ նպա
տակից: Միւս անգամ կը դառնամ
բան...:

ԼԻՕ.

ԵՆՐՈՊԱԿԱՆ ՓՈՍՏԵՐԸ ԹԻՐԻՔԻԱԻ ՄԷՋ

Կ.պօլսէ կը հաղորդեն հետեւեալը:
Քաղաքագետութեան ոտական
ները փողոցին մէջ ձեռքալարելով
փրանսական և արմանական փոստի
ցրուիչները, տարին քաղաքագետութ
եան ապարանքը Այդտեղ Բըալան
փաշայ կողմէն իմացուցին թէ ա՛յ ես
իրենց արդիւնում է նամակներ
ցրուել Սթամպուլի (Ղարաթիարի կա
մարքի միւս կողմը դանուող քաղաքի
հին մասը) մէջ: Մի քանի ժամայն
տեղ վար դրուել է յետոյ արձակուե
ցան երկու ցրուիչներն ալ որոնք
իրենց պատահածը իմացուցին փա
տի տեսուչներին և ասոնք ալ իրենց
դեղագաններէ: Յրանաւ, Ալմանիար
և Աւարո-Հունգարիայի դեսպանները
խորհրդակցելով այն եղբակացութեան
եկան թէ քանի որ իրենց փոստային
ցրուիչներ մինչեւ այժմ Սթամպուլի
կողմն ալ նամակների բաշխում արած
են, պէտք է նոյնը շարունակեն այսու
հետեւ ալ: Հաւանորէն դեսպանները
աղբու կերպով պիտի բողբոքեն քաղա
քագետ Բըալան փաշայի այդ հրամա
նը դէմ:

ՄԱՐՍԷՅԻ ՀԱՅԵՐԻ ՀՈՅԵՆՈՐ ՀՈՎՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Հայրենիքի մէջ կը կարդանք հե
տեւեալը. «Մարտիկայ հոգեւոր հո
վիւր իր պաշտօնատեղիէն բացակայ
ըլլալով եկեղեցիին հողաբարձու
թիւնը Պատրիարքարանէն խնդրած
է որիչ եկեղեցական մը նշանակել
անոր տեղ »

Չարմանալի է որ այստեղ գրէթէ
ոչ ոք չպիտի թէ Պատ. Հոգաբար
ձութեան մի այդպիսի խնդրագիր
գնացած է Պատրիարքարան:

Աղկէ գաւ, զանազան պատճառ

ներ մեղ ենթադրել կուտան թէ այդ
հրատարակութիւն սխալ տեղեկու
թեան հետեւանք լինելու է:

Ընդունում օրէնքին համաձայն,
Հոգաբարձութիւնը չինդերի Պատ
րիարքարանէն որ ինք մի Հովիւ
նշանակէ այստեղի Հայերին վրայ, այլ
ընտրելիների մի ցանկ կը խնդրէ
գիւրութեան համար և ինք գաղթա
կանութիւնը կընտրէ իր Հովիւ: Իսկ
Մարտիկի Հովիւը ոչ թէ բացակայ
կը գտնուի, այլ արդէն հրաժարած
ու մեկնած է:

ՍԱՐՍԱՓԵԼԻ ՀՐԴԵՅ ՄԻ ՀԱՅՍԵՆԱԿ ԳԻՒՂԻ ՄԷՋ

Բազու նահանգի կէօքչայ գաւառի
Ղալազա բաղրովին հայաբնակ գիւղին
մէջ որ 298 տնէ կը բաղկանայ և
1649 բնակիչ ունի, մի սարսափելի
հրդեհ պատահեց է օրի մասին «Կա
պի» ուսւ լրագրին մէջ հրատարա
կուած սրտածմիկ տեղեկութեան
թարգմանութիւնը կարտատպենք
«Արձագանք»էն:

«Մի մեծ անլուր դժբաղդութեան
են ենթարկուել Ղալազէ գիւղի թը
շուառ բնակիչները: Այրուել մոխիր
են դարձել եկեղեցին իւր դարձերով
դժբոյն ու 218 տուն, այսինքն հա
մարեա թովանդակ գիւղը: Թշուա
ռութիւնը մեծանում է մանաւանդ
նորանով, որ շինութեանց հետ ի
մասին կրակին զոհ են դնացել 22
մարդ, որոնք կենդանի կենդանի
թաղուեցան բոցերի մէջ, մեծաւ մա
սամբ կանայք և երեխաներ: Այլ
եւ չենք տաւ, որ նիւթական ա
հագին կորուսաներ են տեղի ունեցել
հրդեհի պատճառն է եղել անժա
մանակ հայ թխելը: Բանն այսպէս է
պատահել հոկտեմբերի Տին առա
ւտեան ժամը տասին գիւղացիներից
մէկը հացի սրկատութիւն տնե
նալով իւր ընտանիքի հետ ի միա
սին սկսում է հաց թխելու պատ
րաստութիւն տեսնել: Այդ ժամա
նակ արեւմտեան մի սաստկաշունչ
քամի էր փչում: Հացը թը
խում էին «թմիրի» մէջ: Թմիրը,
ինչպէս յայտնի է, մի կտոր բոլորակ
փոս է որ ներսից ձեւում է կաւով
որի մէջ կրակ են անում, մինչեւ որ
պատերը բարկ դառնայ: Այդ օրը
սաստկաշունչ հոգմը թմիրից կրակը
ձգեց մերձակայ խոտի դէպը... Եւ
հրդեհը բռնում է գիւղը: Հրդեհը իւր
բոլոր հրէշաւոր հետանքներով, մեծ
աղաղութեամբ բրդաւ: Եւ որով
հետեւ չենքներ իրար վերայ կուտա
կուած են և մէջ ընդ մէջ խոտի դէ
ղեր են դարսուած, կրակը կայծակի
արագութեամբ սրկուեցաւ տարածուիլ
և ահագին ընդարձակութիւն ստա
ցաւ: ուստի այլեւս անհնար էր կրա
կին որ և է սահման գնել և հրդեհին
զոհ դարձան 22 հոգի, որոնք այն
պէս այրուել և աճիւն էին դարձել
որ ճանաչել անկարելի էր: Բացի այս,
այրուեցան շատ ու շատ անասուն և
բաւական փոք:

Այս մեծ հրդեհի տեսարանն ար

գաւառ սարսափելի էր: մարդուս ա
րիւնը սառչում էր, սիրտը մարում
և ակամայ արտասուքի շիթերը
վայր էին հոսում, երբ տեսնում էր
գժբաղդ գիւղացու ընդհանուր տագ
նապի և յուսահատութեան ահռելի
սարսափը:

Մինչդեռ տղամարդիկ կարծես
փայտացած կանգնած էին այրուող
տների շուրջը — հարեան տների կա
նայք ուր գեա կրակը չէր բռնել,
հապճեպով բաժնում էին սայլերը
զոյքերով և յուսահատութեամբ իւ
րենք էին քաշում սայլերը դէպի
գաւառ:

Հաց, հեծեմանք, վայնասուն
հնչում էր ամեն կողմ, տեսնք բա
ղրովին դժուածի դէմք ունէին: Եւ
բեկեցեան դէմ հրդեհը, սնչաջնելով
բոխեղակ կայքն ու գոյքը, ինքն
խրեան հանգաւ, և այն եւս այն
պատճառաւ, որ այլ եւս այրուելու
բան չկար: Այրուած և աճիւն դար
ձած գիւղացիների ծովին ու դարձահո
տութիւնը լցրել էր օդը:

Ի մեծ վիշտ գեղջուկների՝ մի
կողմ գիւղի մինչեւ այժմ էլ չէ դաւա
նում: Կարծում են, որ նա կրակի
մէջ այրուել մոխիր է դարձել: Ի
միջի այլոց հրդեհի ժամանակ փա
սուել են և երկու աղջիկի աստիճա
նաւորներ, որոնք ուղարկուած էին
Ղալազէ օդի քաշելուն ներկայ գլա
նուելու: սքա են Լ. Ռուսուլը և
Ա. Խուզնիկը: Այրուել է ոչ միայն
սոցա սեփական, այլեւ պետական իւ
րեղենները և փողերը:

Այս սրահաւ անձրեւներ են տե
ղում և ցրտերը վրայ են հասել:
Անտան, անտեղ հրկիզանքները նըս
տել են իւրեանց չէն տների աւե
րակների վրայ և հեծելով սպասում
են սղորմած մարդկանց օգնութեան,
առանց որոյ գժուարին իսկ է երեւա
կայել: Թէ ինչպէս նոքա պէտք է
անցկացնեն ձմեռը):

ՏԵՂԱԿԱՆ

Նոյեմբեր 16ին, հիւզարթի լուս
նալիք կէս գիշերին, Ալմէնի փողոցը
զօրավար վճիղներով ապարանքին
առջեւ ամրամիկի պայթում տեղի ու
նեցաւ որ նոյն փողոցի և շրջակայների
բնակիչները սարսափի մէջ ձգեց:
Տինամիթ պարունակող սուփը գը
րուած էր ապարանքին առջեւ պահ
նորդ զօրքի յատկացած խղիկին մէջ:
Որովհետեւ ապահովութեան մասին
կասկած չկար, մի ժամանակ է ի վեր
աւելորդ համարուած էր պահնորդ
զօրքերի այնտեղ կենալը: Բարիբաղ
դապէս, մարդի կորուստ չեղաւ: Դի
պուածը այնպէս բերած էր որ տինա
միկի պայթումն այնպիսի ուղղու
թեամբ եղած էր որ այժմ փողոցին
մէջ սպասած էր և տանը մեծ հա
րուած ու քանդում չպատճառեց:
Դրացի տների աղակիները խոր
տակուեցան և պայթումի ձայնը բա
ւական հեռուն արձագանք տուաւ:
Ստորայրիկը քնացած մի պահա
պան գիւնուր յանկարծական պայ
թումի ձայնէն սարսափահար արթն

դու ա...
մարում
շիվերը
ում էր
արագ-
աճելի

կարծես
այրուղ
երկա-
բանել
այլերը
ամբի-
դեպի
յնասուն
ք բա-
նել, Ե-
այնիմ
ր, ինքն
ես այն
յրուկու-
ն գար-
արշահո-

երի մի
է զըտ-
կրակի
ոճել, Ի
ակ փու-
ստիճա-
տ էին
այ զըտ-
յովը և
միայն
սկան ի-

ն ուն-
հասել
ը նըս-
ն աւե-
պասում
թեան,
երկու-
էտք է

թի լուս-
փողոցը
րանքին
ոնդի ու-
կայների
ձգեց
իբ զը-
ու պահ-
ին մէջ
մասին
է վեր
հանորդ-
րերադ-
ա Դի-
տինա-
ուզու-
իողոցին
նե՛ հա-
ճառեց
լ խոր-
ինը բա-
տուաւ
պահա-
ն պայ-
արին

նալով, ստատիկ ցնցուեր և հիւանդա-
ցեր է Զօրաւար վօկրընան բացա-
կայ է արդէն. փարկիլը գտնուի այժմ:
Ամենքն ալ կը դատապարտեն այդ
տեսակ ոճրագործութեան հեղինակը
կամ հեղինակները որոնք անմեղներ
զոհ կուտան կոյր վրէժխնդրութեան
մը և Այս առթիւ զգուշանքն ու զայ-
րայլը աւելի սաստկացած է ժողովր-
դին մէջ անխնայականներին դէմ:
Ոստիկանութիւնը ձեռնարկայեց յայտ-
նի անխնայականները և խուզար-
կութեան ենթարկեց անոնց տուններ,
բայց դեռ չէ գտնուած Արմէնի փո-
ղոցի ոճրին գործադրողը կամ գոր-
ծագործները:
Առիթ մի քանի օր յառաջ թրամ-
վէյի կառքերին մէջ ծառայողները
գործադուլ արած էին. թրամվէյի
ընկերութիւնը նոր մարդիկ վարձեց
և դարձեալ շարունակեց կառքերի
երթեւեկը. գործադուլ անողները ո-
րոնց մէջ խառնուեցան նաեւ տեղացի
և մեծ մասամբ օտարական անգործ
թափառողներ խումբեր որոնք միշտ
պատրաստ են փողոցային ցոյցերին
աջակցելու, յարձակեցան թրամվէյի
կառքերին վրայ և սկսան մէկիկ մէ-
կիկ խորտակել գանձեր, կառավարու-
թիւնը ստիպուեցաւ, կարող պահպա-
նելու համար, զօրքերով պաշտպանել
թրամվէյները երթեւեկութիւնը և
անոնց մէջ աշխատել ուղղորդի ազա-
տութիւնը. սրով գործադուլ անող-
ները չկրցան համեմել իրենց նպատակի:
Կը կարծուի որ այդ գործադուլ
անողները քաջալերելու համար, անխ-
նայականներն անոնց վրէժ լուծել
ուղած լինին, զօրաբանակի զլխաւոր
հրամանատարի ապարանքը տնամու-
թով քանդելով:
Թէ՛ փարիզի մէջ և թէ՛ դաւառ-
ներին մէջ այսպիսի դատապարտելի
գործողութիւններ հետեւանքն այն
եղած է որ ֆրանսական կառավարու-
թիւնը սկսած է այժմ աւելի զգուշու-
թեամբ հսկել օտարականներին վրայ
որովհետեւ կատարուած քննութիւն-
ներէն հասկցուած է որ անխնայա-
կան գաղափարներով մարդկային ըն-
կերութիւնը վտանգել ուղղորդելն ընդ-
հանրապէս օտարականներ կամ թա-
փառաշրջիկներ են քան թէ ֆրանսա-
ցիներ:
— Պր. Քաղաքապետը լրագիր-
ները միջոցով կը յիշեցունէ օտարա-
կաններին թէ անոնք որ մինչեւ գեղ-
տեմբեր մէկ՝ քաղաքապետութեան
ապարանքն երթալով իրենց բնակու-
թեան և գործի մասին տեղեկութիւն
տուած չեն, տուգանքի պատժի պիտի
ենթարկուին:

ԻՄ ՊԱՐԾԱՆԲԸ

Լսեցէ՛ք, մարդի՛կ, լսեցէ՛ք, Ազգե՛ր,
ինչ որ կ'ուզեմ ես այսօր Ձեզ պատմել:
Թէ Ձեզմէ մին ինձ կամի միտ գնել
կը պատմեմ իրեն շատ ազէկ բաներ:

Թէ զիս հարցանէք — ես Հայ կ'ա-
նուանուիմ:
Թէ անունս ուզէք. — Հայ կը յոր-
ջորջուիմ:

Թէ ո՞ր երկրէն եմ. — Ի Հայաստանէ:
Թէ ո՞ր քաղաքէն. — Ի Հայաստանէ:

Հայրս հարցնէք. — մեծն Հայաս-
տան:
Մօրս անունը. — Ե Մայր. Հայաստան:
Ունի՞մ եղբայրներ. — բոլոր Հայերը:
Ունի՞մ ես քոյրեր. — Հայուհիները:

Ձի գիտեմ քաղաք, չի գիտեմ երկիր
Հայաստանէս զատ սիրուն Դրախտիկ:
Ձեմ ճանչնար այլ ազգ, չեմ ճանչնար
մարդիկ,
Այլ միայն Հայեր են ինձ համակիր:

Հայ եմ, կը պարծիմ իմ Հայ անունով
Ինչպէս պարծի հարսն գեղեցիկ տես-
քով:
Կը գուռա գոչեմ գոհ թէ եմ ես Հայ
Եւ ասոր համար չիք ինձ երբէք վայ:

Կը պարծիմ նախնեացս մեծ մեծ ա-
նունով,
Կը պարծիմ անոնց սուրբ յիշատակով:
Յիշեմ թէ Հայկ-Արամայ որդին եմ,
Տիգրան, Տրդատի արիւն կը կրեմ:

Երբ որ Ձեզ կ'ըսեմ թէ եմ ցեղակից
Սրբոյն Վարդանայ, քաջին Վահանայ,
Եւ և որդեգիր Սուրբ Լուսաւորչոյ,
Ո՞վ չի բաղձար ինձ ըլլալ ազգակից:

Մի թէ՛ կարող եմ ես չի պարծենալ
Երբ կը մտածեմ դեռ եւս անգամ մ'ալ
Թէ Սուրբ Մեսրոպ և Սուրբ Սա-
հակ
Ձմեր են հիմնած դպրութիւն համակ:

Մի՛ թէ Խորենացին և մեծն Վարդան
Նոյնպէս և Եզնիկ Նոյնպէս Եղիշէ
Հայոց են պատմիչ եթէ ոք յիշէ,
Ձի՛ տար պարծանացս տեղի բաւական:

Կաղաչեմ, բռնէ՛ք, ազգեր և մարդի՛կ,
Մի թէ՛ պարծանաց չ'ունիմ ես տեղիք
Երբ որ Ձեզ կ'ըսեմ — Հայ նախա-
րարներ
Ոստց, Տաճկաց, Պարսից են պաշտօ-
նեայներ:

Ինչպէ՞ս չի պարծիմ երբ կը մտածեմ
Թէ հին ազգերը — Սորենատնցիք,
Հրէայք, Պարսիք, Մարք, Եգիպ-
տացիք
Եւ Լատինք ընկած, Հայք կանգուն
տեսնեմ:

Ձի պարծի՛մ ես դեռ տեսնելով Հա-
յոց,
Հակառակ անթիւ բանտարկելու
թեանց,
Չարչարանքներու, նահատակու-
թեանց...
Ազատութեան սէրն անխախտ է և բոց:

Պարծած եմ ես միշտ և միշտ կը պար-
ծիմ
Եւ միշտ պիտ' պարծիմ որչափ որ
ապրիմ...
Իմ ազգիս վրայ, իմ նախնեացս վրայ
Պարծա՛քս կտակեմ Հայոց ապագայ...

Պարծած են Հայեր, պարծեցէ՛ք,
Հայեր,
Եւ յ'ապագային թող պարծին Հայեր
Քաջ, առաքինի, բարի, ազգասէր...
Գետին թո՛ղ մանեն վտա, վտաակ
Հայեր...

Թօխով-Նապոլեոն:

ԹԻԻՐԲԻՍԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Բ. Դուռը հրաման ղրկեք է որ ե-
րաշտէն փաստուած Չմկիածագի հողա-
գործներին մինչեւ 72,000 ղրուշ փո-
խատուութիւն լինի երկրագործական
դրամատան անտուկէն:
— Հէքեարիի նոր վալին, Մուս-
տաֆա փաշա, իր պաշտօնատեղ հա-
սեր է:
— Սուլթանը Օսմանլիէ պատուա-
նշանի մեծ ժապաւէնը ղրկեք է
Ֆրանսահայախարարապետ Պր. Շարլը
Տիւրքիին:
— Ալպանիայի մէջ տիրող յուզու-
մը հանգարտեցունելու համար Անդ-
րիանուպոլէն մի քանի վաշտ զօրք
ղրկուեցաւ Բերդիէն:
— Կառավարութիւնը իրեն հա-
սոյթի ազգութիւնը աւելցունելու համար
մի նոր տուրք ալ դրաւ: Բժիշկները
պիտի պարտաւորին այսուհետեւ
10 փարանոց (5 սանթիմ) դրոշմա-
թուղթ փակցունել իրենց տուած ա-
մեն մէկ դեղագրի վրայ:
— Բասթէօրի աշակերտներէն Տօք-
թէօր Շանթմէս որին մեծ գումար-
ներ վճարելով Սուլթանը կ'պօլիս բե-
րել տուած էր, հոն երեւցած քօլէրաի
ինչ տեսակ լինելը միքրոպազնու-
թեամբ վերջնապէս որոշելու համար,
մեկնած է արդէն Կ'պօլսէն և փարիզ
վերադարձած: Տօքթէօր Շանթմէս
Կ'պօլիս գտնուած միջոցին առողջա-
պահական լաւ կարգադրութիւններ
արաւ որոնց շնորհով շտարածուեցաւ
քօլէրան: Դժբաղդապէս, վերջին լու-
րերը կիմարուեան թէ քօլէրան նորէն
սկսեք է դուրս վերցունել այժմ Կ'
պօլսի մէջ և օրական 35-40 մարդ կը
մեռնի:

ՍՐՏԱՍՏԱՆՍԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Լուր կայ թէ Ռուսիա կը բանակ-
ցի Յունաստանի հետ, որ դրամական
նեղ դրութեան մէջ կը գտնուի, ծա-
խու առնելու համար յունական Միլո
կամ փարոս կղզին: Եթէ յաջողի
այս բանակցութիւն, մի մեծակալ դու-
մար պիտի տրուի Յունաստանին որ
պիտի մոնէ նաեւ ֆրանքո-ուսական
գաշնակցութեան մէջ:
— Պոլկարիի նախկին իշխան Ա-
լեքսանդր որ կը կոչուի այժմ կոմս
Հարթլըն, նոյեմբեր 17ին մեռաւ
Աւստրիայի կրոց քաղաքին մէջ: Գրէ-
թէ 37 տարեկան էր:
— Պրագիլիսէն եկած լուրերը
կիմարուեն որ այդ երկրի հանրա-
պետութեան մէջ ծագած պատերազմը
հեղհեաէ աւելի կը սաստկանայ:
Մինչեւ իսկ լուր տարածուեցաւ եւ-
րոպական լրագիրներին մէջ թէ հան-
րապետականների մի մաս որոնք յե-
ղափոխական շարժման գլուխը կը
գտնուէին, կայսրութեան վերահաս-
տատութիւնը հրատարակեք են, ներ-
քին կոխններին վերջ տալու համար,
բոյց այդ լուր հաստատուեցաւ:
— Շեքսպիր պրահայական հողեր
որի փոխակը իմացուցած ենք ար-
դէն, իր մուքի հապիթներով հազիւ

փակեց իր ծախքեր: Իսկ արուես-
տահանդիսի բաժնէտերերին դրած
դրամազլիի 100 ին 85ը կորաւ և
միայն 100ին 15ը պիտի վճարուի ի-
րենց: Ընդհակառակ, փարիզի 1889ի
ցուցահանդէսէն 8,000,000 ոսկի շահ
եղած էր: Ինչպէս կերելի, Ֆրանսա-
ցիները արուեստահանդէսներ կազ-
մակերպելու մէջ աւելի վարժ և
փորձառու լինելով, գիտեն թէ՛
ամենէն աւելի շքեղ անել և թէ՛
միանգամայն շահ դոյալունել: Փա-
րիզի 1900ի դարավերջիկ Արուես-
տահանդէսը որի համար պատրաս-
տութիւններն սկսած են այժմէն, ան-
շուշտ աւելի շքեղագոյն պիտի լինի:

ՇՐՋԱՅԵՐԱԿԱՆ

Պատիւ ունիմ ծանուցանել Պուլ-
կարից և Ռուսիայի Պատուարժան
ազգայնոց թէ հիմնած եմ Յունանա-
կառաք. Գործակալութիւն մը և
կ'ստանձնեմ:

Ա. Կատարել յանձնարարութիւն-
ներ գաղտնական նորագոյն և դիւրու-
սոյց դասադրոց, ազգային, պատմա-
կան, կրօնական, գիտական, վիպասա-
նական և այլ ընտիր ու լուսագոյն
գրեանց, աշխարհագրական քարտեզ-
ներու զանազան պատկերներու, պատի
և գրպանի Օրացոյցներու և եւե-
հեն, ուր ուրեք որ հրատարակուած
ըլլան:

Բ. Բաժնորդագրութիւն «Ա-
րաքս» վեցամսեայ պատկերազարդ-
հանդիսի (Տարեկան բաժնորդագիրն
8,50 ֆր.) և «Հայրենիք» տոնօրեայ
թերթի (տարեկան բաժնորդագիրն
26 ֆր.)

Գ. Տպագրութիւն հարսանեկան
հրաւիրագրոց և այցեւորանքի, հայ-
պուլի. հայ-գաղղ. լեզուներով (100 օ-
րինակ 3 ֆր.):

Յանձնարարութիւնք կը կատա-
րուի մեծ և փոքր քանակութեամբ,
դիւրանալով պայմաններով և կան-
խիկ վճարունքով:

Փոքրաքանակ յանձնարարու-
թեանց արժէքի փոխարէն նամակա-
գրօյմ ալ կ'ընդունուի:

Փութաման պիտի լինի արագ ու կա-
նոնաւոր կերպով կատարելիքից վը-
տահով եւ մարդկային անձանց պատ-
ուէրները:

Պէտք ունեցող գաղտնական վար-
չութեանց և կրթական ընկերու-
թեանց սիրայօժար կը տրուին ճշգրիտ
և մանրամասն տեղեկութիւններ:

Եւ՛ յարգանք
Գ. Տէօքմէճեան

(Հասցէ).
Karnig Deukmedjian
ROUSTCHOUK (Bulgarie)

ԳԻՐԲԵՐԻ ՎԵՃԿԱՆՆԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ
ՏՈՒՄԱՆՆԵՐԸ

Արմենիայի խմբագրատան գիրքե-
րի վեճակահանութեան տոմարներէն
ունենալ ուղղորդելու նաեւ Երբ
Վաղայիների մէջ կարող են գիտել նաեւ
Տիրաւ Կ. Պապանյանին որ յանձնա-

